

DAVACI : Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı

VEKİLİ : Av.
UETS adresi vardır.

DAVALI : Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve
Denetleme Kurumu

VEKİLİ : Av.
UETS adresi vardır.

MÜDAHİL (DAVALI YANINDA) : Türkiye Sigorta Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği

VEKİLİ : Av.
UETS adresi vardır.

DAVANIN KONUSU : Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın; 04/12/2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Genel Şartlar başlıklı Tebliğ'in;

1) 4. maddesi ile değiştirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 1'inde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Değer Kaybı Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 1'in,

2) 4. maddesi ile değiştirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 2'sinde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Sakatlık Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 2'nin,

3) 4. maddesi ile değiştirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 3'ünde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 3'ün iptali ile

4) Genel Şartlar'ın dayanağı olan ve 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7327 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinin 1. fıkrasına eklenen 2. cümle ile 2. fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülerek iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI :

Anayasa Mahkemesi'nin 17/07/2020 tarihli ve E:2019/40, K:2020/40 sayılı kararı ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinin ilgili kısımları ile 92. maddesinin (i) bendinin Anayasa'nın 5, 13, 17, 35. ve 48. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptaline karar verildiği; bu iptal kararı ile yasal boşluk oluşmadığı, zira iptal kararı uyarınca trafik sigortası kapsamında tazminat hesaplamalarında gerçek zararın karşılanmasını esas alan Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiği, buna karşın 19/06/2021 tarihli ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7327 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinde değişiklik

yapılarak Anayasa'nın 153/6. maddesine aykırı şekilde yine sigorta şirketleri lehine menfaat dengesini bozucu bir durum yaratan Genel Şartlar'ın uygulanmasına yönelik benzer bir düzenleme getirildiği, bu Kanun değişikliğinin iptal edilen hükümlerle aynı nitelikte olduğu ve aynı hukuka aykırı sonucu doğurduğundan dava konusu düzenlemeye dayanak teşkil eden 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinin 1. fıkrasına eklenen 2. cümle ile 2. fıkranın Anayasa'nın 5, 10, 13, 17, 19, 35. ve 48. maddelerine aykırı olması nedeniyle Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği, değer kaybı hesabının, haksız fiil hükümlerine göre Yargıtay içtihatları dikkate alınarak ve gerçek zarar üzerinden hesaplanması gerektiği, davalı idarenin bu kriterlerden uzak ve sigorta şirketleri lehine olan tek tip hesaplama yöntemi düzenleme yetkisinin bulunmadığı, araç işleten Borçlar Kanunu'nda düzenlenen haksız fiil hükümlerine göre gerçek zarar üzerinden belirlenen değer kaybindan sorumlu olmasına karşın sigorta şirketlerine ayrıcalık tanınarak ayrı bir hesaplama yöntemi belirlenmesinin hukuka aykırı olduğu, davalı idarenin gerçek zarardan uzak hesaplamalara yol açan "sakatlık tazminatı hesaplaması" ve "destekten yoksun kalma tazminatı hesaplaması" yöntemi düzenleme yetkisinin de bulunmadığı, 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinde destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatlarının hesaplanmasının belli kurallara bağlanmasının, bu maddeye dayanılarak çıkartılan genel şartlar ve eklerinin üst hukuk normlarına aykırı olabileceği anlamına gelemeyeceği, aksine Tebliğ niteliğinde olan genel şartlara göre üst hukuk normu olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümlerine de uygun olarak düzenlenmesi gerektiği, Sakatlık Tazminatı Hesaplamasına ilişkin Ek 2'de ve Destekten Yoksun Kalma Hesaplamasına ilişkin Ek 3'te yer alan kuralların yerleşik Yargıtay içtihatlarına aykırı olduğu, davalı idarece yargı kararlarının dışında sigorta şirketleri lehine basit bir hesaplama yöntemiyle kişilerin özel durumları gözölmeksizin suni bir hesaplama yöntemi benimsendiği ve bu yöntemin tazminatın düşük çıkmasına yol açtığı öne sürülmüştür.

DAVALININ SAVUNMASI :

Öncelikle usule yönelik olarak; davanın menfaat ihlali şartı yokluğundan ehliyet yönünden ve davanın süre aşımı nedeniyle reddi gerektiği ileri sürülmüştür.

Esasa yönelik olarak; Anayasa Mahkemesi'nin 17/07/2020 tarihli ve E:2019/40, K:2020/40 sayılı kararı ile 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinde Genel Şartlar'a kanuni dayanak sağlayan ifadenin iptal edilmesi üzerine anılan maddede 7327 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikle zorunlu trafik sigortası kapsamında olan tazminatlar için esas alınacak temel parametrelerin belirlendiği, bununla birlikte tazminat hesaplaması hakkında kanunda yer alan temel parametrelerin uygulanmasına dair tali konuların düzenlenmesi hususunda davalı idarenin yetkilendirildiği, Kanun'un 93. maddesinin 1. fıkrasında da karayolları motorlu araçlar zorunlu mali sorumluluk sigortası ile ilgili Genel Şartlar'ın davalı idarece (mülga Hazine Müsteşarlığı) tespit edilerek Resmi Gazete'de yayımlanmasının öngörüldüğü, davacının Genel Şartlar'ın davalı idarenin görev, yetki ve sorumluluk alanında olmadığı iddiasının hukuki dayanaktan yoksun olduğu, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda haksız fiil sonucu ölüm halinde uğranılan zararlar ve bedensel zararların sayıldığı ancak bu zararlara/kayıplara yönelik tazminatların hangi usul ve esaslarla belirleneceği

Kanun'da düzenlenmediğinden bu boşluğun yargı kararları ile doldurulduğu, diğer tazminat hesaplamalarında olduğu gibi zorunlu trafik sigortası kapsamındaki tazminatlarda da temel amaç gerçek zararın tazmini olduğundan araç işletenin sorumluluğu ile sigortacının sorumluluğunun farklılaştırılmasının söz konusu olmadığı ve 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinde sayılan tüm parametrelerin gerçek zararın tespiti için mutlak gerekli olduğu, trafik kazası sonucu hak sahiplerine ödenecek destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatının, hak sahibinin hayat tabloları vasıtasıyla tespit edilen yaşama ve ölüm olasılıkları, beklenen ömür süresi, gelecekte gerçekleşecek kayıpların bugünkü peşin sermaye değeri olarak hesaplanan tazminatı tespitinde kullanılacak iskonto oranı ve dul kalan eşin yeniden evlenme olasılığı gibi parametrelerin belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin, tazminat hesaplaması yapan uzman/aktüer/bilirkişiler tarafından bilimsel teoriler, ekonomik koşullar, teknoloji ve tıpta yaşanan gelişmeler göz önünde bulundurularak kullanılan teknik enstrümanlar bütünü, genel kabul görmüş aktüerya kuralları olarak değerlendirildiği; 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesine eklenen "genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun" ibaresi ile öncelikle tazminat hesaplaması yapan uzman, aktüer ve bilirkişilerin kendi inisiyatiflerine göre kural koyarak hak sahiplerinin elde edeceği tazminatları etkilemelerinin engellenmesinin hedeflendiği, davalı idarece konuya ilişkin ikincil düzenleme yapılması durumunda belirleyici olan bu düzenleme ile hak sahiplerinin gerçek zararlarının bilimsel ve teknik ilke ve kurallara göre hakkaniyete uygun şekilde hesaplanmasının amaçlandığı, dava konusu düzenlemelerin, Kanun'da öngörülen tüm parametrelere uygun olarak, Kanun'un çizdiği sınırlar çerçevesinde, borçlar hukukunun "gerçek zararın tazmini ilkesi" ile Yargıtay tarafından da benimsenen "tazminat, zenginleşme aracı olarak kullanılamaz" ve "bilinen durum hakkında varsayım yapılamaz" ilkeleri doğrultusunda yürürlüğe konulduğu, anılan düzenlemelerin, Yargıtay'ın emsal kararları da göz önünde bulundurularak yıllardır uygulanan tazminat hesaplama yöntemlerinin mevzuat haline getirilmiş biçimi olduğu ve vatandaşlar bakımından herhangi bir hak kaybı ya da mahrumiyetine yol açmasının söz konusu olmadığı, Anayasa'nın 152. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla başvuru şartları oluşmadığından davacının Anayasa'ya aykırılık iddiasının da reddi gerektiği savunulmuştur.

DAVALI YANINDA MÜDAHİLİN BEYANI:

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesi düzenlemesinde Anayasaya aykırılığın söz konusu olmadığı, mevcut düzenlemenin Anayasa ve Yargı kararlarında kabul edilen esaslara uygun bir düzenleme olduğu, değer kaybı tazminatında; aracın piyasa değeri, kullanılmışlık düzeyi, hasara uğrayan parçaları ile hasar tutarı dikkate alınarak hesaplama öngörüldüğü, Destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatında; ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu ve zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2'yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak hesaplama öngörüldüğü, 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinin Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasının hukuki dayanaktan yoksun olduğu, davalı idarenin hesaplama yöntemi düzenleme yetkisi bulunduğu ileri sürülmüştür.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ :

DÜŞÜNCESİ : Anayasa Mahkemesinin 14/2/2023 tarih ve 32104 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 29/12/2022 tarihli ve E: 2021/82, K: 2022/167 sayılı iptal kararı sebebiyle dayanağı kalmayan dava konusu tebliğ ile değişiklik yapılan Karayolları Motorlu araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının dava konusu edilen maddelerinin iptali gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI :

DÜŞÜNCESİ : Dava; Türkiye Barolar Birliği Başkanlığı tarafından, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın 04/12/2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ'in;

-4. maddesi ile değiştirilen Kapsama Giren Teminat Türleri başlıklı A.5. Maddesinin, (a) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 1'inde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Değer Kaybı Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 1'in,

-4. maddesi ile değiştirilen A.5. maddesinin (c) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 2'sinde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Sakatlık Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 2'nin,

-4. maddesi ile değiştirilen A.5. Maddesinin (ç) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 3'ünde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 3'ün iptali ile istemi ile Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna karşı açılmıştır.

Diğer taraftan; Genel Şartlar'ın dayanağı olan ve 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 9/6/2021 tarihli 7327 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinin 1. fıkrasına eklenen 2. cümle ile 2. fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülerek iptali için somut norm denetimi yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulması istenilmiş ise de; 132 milletvekilinin, bahse konu 7327 sayılı Kanunun bazı maddelerinin iptali istemiyle açılan davada; 14/2/2023 tarihli ve 32104 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile 90. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ikinci cümlelerin Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle; 90. maddesine eklenen ikinci fıkranın ise uygulama imkanı kalmayacağından 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince "iptal edildiği" anlaşılmış olup; bu iddiayla ilgili hukuken değerlendirme yapma imkanı kalmamıştır.

Bahse konu Tebliğin "A.5. Kapsama Giren Teminat Türleri" başlıklı maddesinin;

- (a) bendinin dava konusu edilen kısmında, "... bu Genel Şartların Ek 1'inde yer alan esaslara göre.." ibaresi yer almış. atıf yapılan Ek-1'de ise; "Değer kaybı tazminatı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ıncı maddesi uyarınca aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanır." kuralı getirilerek 6 madde halinde hesaplama yöntemi belirlenmiş;

- (c) bendinin dava konusu edilen kısmında "..Genel Şartların Ek 2'sinde yer alan esaslara göre". ibaresi yer almış atıf yapılan Ek-2'de ise; "Geçici iş göremezlik ve sürekli sakatlık

tazminatları, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ıncı maddesi uyarınca aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanır" kuralı getirilerek 12 madde halinde hesaplama yöntemi belirlenmiştir;

- (ç) bendinin dava konusu edilen kısmında "...Genel Şartların Ek 3'sinde yer alan esaslara göre". ibaresi yer almış atıf yapılan Ek-3'de ise; "Destekten yoksun kalma tazminatı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ıncı maddesi uyarınca aşağıda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde hesaplanır:" kuralı getirilerek 13 madde halinde hesaplama yöntemi belirlenmiştir.

Dava konusu kural ve esasların dayanağı olan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. Maddesinin ilk hali, "Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır" şeklinde iken; 14/4/2016 tarihli 6704 sayılı Kanun'un 3. Maddesiyle, "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır." şeklinde değiştirilmiş ve bu değişikliğin; Anayasa Mahkemesinin 17/07/2020 gün, 2019/40 Esas ve 2020/40 Karar No'lu kararı ile iptali sonrasında 90. madde, "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun (...) öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun (...) düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır." şekline gelmiş olup böylece tazminat hesaplamalarına dair usul ve esasların Genel Şartlar ile düzenlenmesine temel dayanak olan ibareler, iptal edilmiştir.

Bahse konu Anayasa Mahkemesinin İptal kararının gerekçesinde kısaca, Genel Şartlar ile sözleşme hürriyetine yapılan müdahalenin öncelikle temel hak ve hürriyetlerin ölçülülük kriterine uymak şartıyla ancak "kanunla" sınırlandırılabilmesine dair hüküm içerir Anayasa'nın 13'üncü maddesine aykırı olduğu, aynı zamanda mülkiyet hakkının ancak "kamu yararı gerekçesiyle" ve "kanunla" sınırlandırılabilmesine dair hüküm içerir Anayasa'nın 35'inci maddesine aykırılık gösterdiği, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile maddi ve manevi tazminata dair usul ve esaslar belirleniyor iken Genel Şartlar ile bu tazminat hakkının idarenin takdirine göre sınırlandırılmasının taraflar arasındaki menfaat dengesini idarenin tercihlerine göre bozabileceği, taraflar arasındaki menfaat dengesi ve eşitliğin sağlanmasının Anayasa'nın 5'inci maddesi uyarınca devletin vazifelerinden olduğu hususlarına yer verilmiştir.

Bu defa; 9/6/2021 tarihli 7327 sayılı Kanun'un 18. Maddesiyle, 90. Madde; "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanunda ve bu çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir.

"Bu tazminatlardan;

a) Değer kaybı tazminatı, aracın; piyasa değeri, kullanılmışlık düzeyi, hasara uğrayan parçaları ile hasar tutarı dikkate alınarak,

b) Destekten yoksun kalma tazminatı, ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu ve zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2'yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak,

c) Sürekli sakatlık tazminatı, ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu, zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2'yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı ve sürekli sakatlık oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak, hesaplanır.

"Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenir.

Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanunda ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır." şeklinde değiştirilmiş ise de; bu Kanun değişikliğine paralel şekilde Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nda 04/12/2021 tarih ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ ile değiştirilen kısımlarına karşı açılan işbu dava devam ederken; Anayasa Mahkemesinin 14/2/2023 tarihli ve 32104 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile 90. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ikinci cümlelerin Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle; 90. maddesine eklenen ikinci fıkranın ise uygulama imkanı kalmayacağından 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptal edildiği; iptal kararının gerekçesinde "...Bu çerçevede işleten ve olası diğer sorumluların 6098 sayılı Kanun'a göre hesaplanan tazminat borçlarının kapsamı ile sigorta şirketinin dava konusu kurallara göre hesaplanan tazminat borcunun kapsamı farklılaşabilecektir. 6098 sayılı Kanun'a göre hesaplanan değer kaybı, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatlarının dava konusu kurallara göre hesaplanan değer kaybı, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatlarından yüksek bir miktara tekabül etmesi hâlinde üçüncü kişinin zararının, bu zararı teminat altına alması için öngörülmüş olan zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında karşılanamaması söz konusu olabilecektir. Bu durumun zarar gören kişi aleyhine sonuç doğuracağı ve karayolu zorunlu trafik sigortasının öngörülmesinin temelinde yatan mağdurun gerçek zararının karşılanması amacıyla bağdaşmayacağı açıktır." tespitlerine yer verilmiştir. Bu son "iptal" kararından sonra yürürlükteki haliyle 90. Madde; "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanunda (...) [49] öngörülen usul ve esaslara tabidir. (Ek cümle: 9/6/2021-7327/18 md.) (İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.) Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanunda (...) düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. (Ek fıkra: 9/6/2021-7327/18 md.) (İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.)" şekline gelmiştir.

Anayasa Mahkemesi iptal kararlarında temel kural derhal etki kuralıdır. Buna göre iptal kararları derdest davalara derhal uygulanmaktadır. Bu kuralın istisnası kazanılmış haktır.

Yargıtay ve Danıştay'ın yerleşmiş içtihadı, Anayasa Mahkemesi iptal kararlarının derhal etkisini kabul etmektedir. İçtihatlarda, Anayasa hükümlerinin bir arada değerlendirmesi sonucu iptal kararlarının yargılama aşamasında görülmekte olan tüm davalara derhal uygulanması gerektiği belirtilirken, iptal kararlarının geriye yürümezliği ilkesi kapsamında kesin hüküm halini alan kararlar ve kazanılmış hakların korunmasıyla sınırlandırılmaktadır.

Yargılamanın her aşamasında Anayasa Mahkemesi iptal kararlarının derhal etki doğurmasıyla ilgili Yüksek mahkemelerin gerekçelerinde bu duruma açıkça değinilmiştir.

Nitekim, Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu'nun 30/10/2013 tarihli ve 2010/2292 E., 2013/366 K. sayılı kararında "(...) Anayasa'nın 153. Maddesinde yer alan ve iptal kararlarının geriye yürümezliğine ilişkin bulunan kural, iptal edilen hükümlere göre kazanılmış olan hakların ortadan kaldırılmasına veya toplum huzurunun bozulmasına yol açacak sonuçları önlemek amacıyla kabul edilmiş olup bu kuralın mutlak anlamda anlaşılıp uygulanmayacağı; özellikle bir davaya bakmakta mahkeme tarafından itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine götürülen konularda uygulanmasının mümkün olmadığını, aksi halde Anayasa'nın 152 maddesinde düzenlenmiş olan "Anayasa'ya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi (itiraz) yolunun hukuk ve uygulama yönünden sonuçsuz kalacağı..." belirtilmiştir.

Yine; Danıştay 11. Dairesi'nin 17/02/2016 tarihli ve 2016/223 E., 2016/583 K. sayılı kararında; "...Anayasa'nın 153. maddesinde yer alan, Anayasa Mahkemesince verilen iptal kararlarının geriye yürümeyeceği kuralı, iptal edilen hükümlere göre kazanılmış olan, doğumu anında hukuka uygun olarak tamamlanmış ve böylece kişiye özgü, lehe sonuçlar doğurmuş, daha sonra mevzuat değişikliği veya işlemin geri alınması gibi nedenlere rağmen, hukuk düzenince korunması gereken haklara yönelik olup, Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş bir düzenlemeyle ilgili uyuşmazlıkların, Anayasaya aykırılığı saptanmış hükümler dikkate alınarak çözümlenmeleri Anayasa'nın üstünlüğü ve hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil edecektir..." şeklinde tespitte bulunulmuştur.

Bu halde; yukarıda yer verilen Anayasa Mahkemesinin "iptal" kararı ile dava konusu düzenlemelerin yasal dayanağı ortadan kalkmış olduğundan, hukuka uygunluk bulunmamaktadır. Açıklanan nedenlerle, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nda 04/12/2021 tarih ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğin 4. ve 15. maddesi ile değişik dava konusu düzenlemelerin iptali gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Sekizinci Dairesince duruşma için taraflara önceden bildirilen 14/05/2025 tarihinde, davacı vekili Av. [Adı Soyadı] ve müdahil (davalı idare yanında) vekili Av.

'ın geldiği, davalı idarenin gelmediği, Danıştay Savcısının hazır olduğu görülmekle, açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

HUKUKİ SÜREÇ :

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın; 04/12/2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Genel Şartlar başlıklı Tebliğ'in; 4. maddesi ile değiştirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 1'inde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Değer Kaybı Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 1'in, (c) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 2'sinde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Sakatlık Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 2'nin, (ç) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 3'ünde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 3'ün iptali ile Genel Şartlar'ın dayanağı olan ve 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7327 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinin 1. fıkrasına eklenen 2. cümle ile 2. fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülerek iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması istemiyle görülmekte olan dava açılmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

USUL YÖNÜNDEN:

Dairemizin 11/02/2022 tarihli ilk incelemeye esas olmak üzere verilen ara kararı ile davacı Türkiye Barolar Birliği'nden dava konusu genel şartlara tabi araç maliki olup olmadığının anlaşılabilmesi için araç ruhsatı ve Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Poliçesi istenmiş, davacı Kurum tarafından gönderilen bilgi ve belgelere göre davacının araç işleten sıfatı ile dava açma ehliyeti bulunduğu ve davanın süresinde açıldığı anlaşıldığından, davalı idarenin usule ilişkin iddiaları kabul edilmeyerek işin esası incelendi.

ESAS YÖNÜNDEN:

Anayasa'ya Aykırılık İddiasının İncelenmesi:

Davacının, Genel Şartlar'ın dayanağı olan ve 19/06/2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7327 sayılı Kanun'un 18. maddesi ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinin 1. fıkrasına eklenen 2. cümle ile 2. fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülerek iptali için somut norm denetimi yoluyla Anayasa Mahkemesine başvurulması istenilmiş ise de; 7327 sayılı Kanunun bazı maddelerinin iptali istemiyle milletvekilleri tarafından yapılan başvuru sonucunda 14/2/2023 tarihli ve 32104 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 29/12/2022 tarihli ve E:2021/82, K:2022/167 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile 90. maddesinin birinci fıkrasına eklenen ikinci cümlelerin Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle; 90. maddesine eklenen ikinci fıkranın ise uygulama imkanı kalmayacağından 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince iptal edildiğinden, bu hususta hukuken değerlendirme yapılmamıştır.

İlgili Mevzuat:

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 153. maddesinde; "Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz. Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez. Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmi Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez. İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukuki boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar. İptal kararları geriye yürümez. Anayasa Mahkemesi kararları Resmi Gazetede hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar." kuralına yer verilmiştir.

18/10/1983 tarih, 18195 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Maddi ve manevi tazminat" başlıklı 90. maddesinde (ilk hali); "Maddî tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevî tazminat konularında Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır." hükmüne,

14/04/2016 tarihli 6704 sayılı Kanun kapsamında yapılan değişiklik ile 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinde; "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır." hükmüne,

17/07/2020 tarih, E:2019/40 K:2020/40 sayılı Anayasa Mahkemesi iptal kararı sonrası 2918 sayılı Kanun'un **90. maddesinde;** "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun (...) öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun(...) düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır." hükmüne,

09/06/2021 tarih 7327 sayılı Kanun'un 18. Maddesi ile 2918 sayılı Kanun'un 90. maddesinde yapılan değişiklik; madde 18 – "13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90 ıncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Kanun" ibareleri "Kanunda" şeklinde değiştirilmiş, fıkra birinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu tazminatlardan;

a) Değer kaybı tazminatı, aracın; piyasa değeri, kullanılmışlık düzeyi, hasara uğrayan parçaları ile hasar tutarı dikkate alınarak,

b) Destekten yoksun kalma tazminatı, ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu ve zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2'yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak,

c) Sürekli sakatlık tazminatı, ulusal doğum ve ölüm istatistikleri kullanılarak hazırlanan hayat tablosu, zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarında yüzde 2'yi geçmemek üzere belirlenen iskonto oranı ve sürekli sakatlık oranı esas alınarak hayat anüiteleri ile genel kabul görmüş aktüerya kurallarına uygun olarak, hesaplanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından belirlenir.”

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Maddi ve manevi tazminat" başlıklı 90. maddesinde (güncel hali); (Değişik:14/4/2016-6704/3 md.) Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanunda (...)49 öngörülen usul ve esaslara tabidir. (Ek cümle:9/6/2021-7327/18 md.) (İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.) Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanunda (...)49 düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.50

(Ek fıkra:9/6/2021-7327/18 md.) (İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.)

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dava Konusu Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın; 04/12/2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Genel Şartlar başlıklı Tebliğ'in İncelenmesi:

4/12/2021 tarih 31679 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Genel Şartların 4. maddesinde;

"MADDE 4 – Aynı Genel Şartların A.5 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “genel şart” ibaresi “Genel Şartlar” olarak değiştirilmiş, aynı fıkranın (a) bendinin birinci cümlesinde yer alan “Şartta” ibaresi “Şartlarda” olarak değiştirilmiş, aynı bendin ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı fıkranın (c) bendinde yer alan “Sürekli Sakatlık Teminatı:” ibaresi “Sakatlanma Teminatı:” olarak değiştirilmiş, “Genel Şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek teminattır.” ibaresi “Genel Şartların Ek-2'sinde yer alan esaslara göre belirlenen tazminatları içeren teminattır.” olarak değiştirilmiş, ikinci ve üçüncü cümleleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, dördüncü ve beşinci cümleleri yürürlükten kaldırılmış, altıncı cümlesinde yer alan “sağlık hizmet sunucularınca” ibaresi “kurum ve kuruluşlarca” olarak değiştirilmiş, aynı bende aşağıdaki cümleler eklenmiş ve aynı fıkranın (ç) bendinde yer alan “genel şart ekinde yer alan esaslara göre belirlenecek tazminattır” ibaresi “Genel Şartların Ek-3'ünde yer alan esaslara göre belirlenen tazminatları içeren teminattır” olarak değiştirilmiştir.

"Değer kaybı, talep edilmesi halinde, Kurum tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre atanacak sigorta eksperleri tarafından bu Genel Şartların Ek-1'inde yer alan esaslara göre tespit edilir."

"Trafik kazası nedeniyle mağdurun geçici iş göremezliği ve sürekli sakatlığı bu teminattan karşılanır. Mağdurun tedavi sürecinin tamamlanması sonrasında sakatlık oranının ve geçici iş göremezlik süresinin belirlenmesinde, Kurul Raporu dikkate alınır."

"Geçici iş göremezlik süresi ve sürekli sakatlık oranının belirlenmesinden sonra ortaya çıkan ve tıbben gerekli olan sürekli bakıcı giderleri de bu teminat kapsamındadır. Söz konusu tazminat miktarlarının tespitinde sakat kalan kişi esas alınır." düzenlemesine,

15. maddesinde; "MADDE 15 – Aynı Genel Şartların Ek-1, Ek-2 ve Ek-3'ü ekteki şekilde değiştirilmiştir." düzenlemesine yer verilmiştir.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nda;

"A.1. AMAÇ: Bu Genel Şartların amacı, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca motorlu araç işletenlerine yüklenen hukuki sorumluluk için düzenlenen Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasına yönelik ilgililerinin hak ve yükümlülüklerine ilişkin usul ve esasların düzenlenmesidir. (Değişik:RG-2/2/2016-29612) (1)Bu Genel Şartlar ekleriyle bir bütündür. Sigorta teminat limitleri kaza tarihi itibarıyla uygulamaya esas alınır." düzenlemesine,

"A.1/A DAYANAK: (Ek:RG-04/12/2021-31679) Bu Genel Şartlar, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır." düzenlemesine,

"A.5. KAPSAMA GİREN TEMİNAT TÜRLERİ: Bu (Değişik ibare:RG-4/12/2021-31679) Genel Şartlar kapsamındaki teminat türleri aşağıda yer almaktadır.

a) (Değişik:RG-20/03/2020-31074) (2) Maddi Zararlar Teminatı: Hak sahibinin bu Genel (Değişik ibare:RG-04/12/2021-31679) Şartlarda tanımlanan ve zarar gören araçta meydana gelen değer kaybı dahil doğrudan malları üzerindeki azalmadır. (Değişik cümle:RG-04/12/2021-31679) Değer kaybı, talep edilmesi halinde, Kurum tarafından belirlenecek usul ve esaslara göre atanacak sigorta eksperleri tarafından bu Genel Şartların Ek1'inde yer alan esaslara göre tespit edilir.

b) Sağlık Giderleri Teminatı: Üçüncü kişinin trafik kazası dolayısıyla bedeneni eski haline dönmesini teminen protez organ bedelleri de dahil olmak üzere yapılan tüm tedavi giderlerini içeren teminattır. Kaza nedeniyle mağdurun tedavisine başlanmasından itibaren mağdurun sürekli sakatlık raporu alana kadar tedavi süresince ortaya çıkan (Danıştay Sekizinci Dairesinin 19/12/2024 tarihli ve E:2020/772; K:2024/7229 sayılı kararı ile iptal ibare; bakıcı giderleri, tedaviyle ilgili diğer giderler ile trafik kazası nedeniyle çalışma gücünün kısmen veya tamamen azalmasına bağlı giderler) sağlık gideri teminatı kapsamındadır. Sağlık giderleri teminatı Sosyal Güvenlik Kurumunun sorumluluğunda olup ilgili teminat dolayısıyla sigorta şirketinin ve Güvence Hesabının sorumluluğu 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 98 inci maddesi hükmü gereğince sona ermiştir.

c) (Değişik:RG-20/03/2020-31074) (2) (Değişik ibare:RG-04/12/2021-31679) Sakatlanma Teminatı: Üçüncü kişinin sürekli sakatlığı dolayısıyla ileride ekonomik olarak uğrayacağı maddi

zararları karşılamak üzere, bu (Değişik ibare:RG-04/12/2021-31679) Genel Şartların Ek2'sinde yer alan esaslara göre belirlenen tazminatları içeren teminattır. (Değişik cümle:RG-4/12/2021-31679) Trafik kazası nedeniyle mağdurun geçici iş göremezliği ve sürekli sakatlığı bu teminattan karşılanır. (Değişik cümle:RG-04/12/2021-31679)Mağdurun tedavi sürecinin tamamlanması sonrasında sakatlık oranının ve geçici iş göremezlik süresinin belirlenmesinde, Kurul Raporu dikkate alınır. (Mülga cümle:RG-04/12/2021-31679) (Mülga cümle:RG-04/12/2021-31679) Tazminat ödemesinde, ilgili (Değişik ibare:RG-04/12/2021-31679) kurum ve kuruluşlarca tanzim edilecek trafik kazasına ilişkin belgelerde illiyet bağı ile ilgili tespitin yer alması durumunda bu tespitin aksini ispat sigorta şirketine aittir. Sigortacı söz konusu rapor hakkında ilgili mevzuat uyarınca itiraz usulüne başvurduğunda mağdurun itiraz üzerine yaptığı belgelenmiş harcamalarını bu teminat kapsamında karşılamakla yükümlüdür. (Ek cümle:RG-04/12/2021-31679) Geçici iş göremezlik süresi ve sürekli sakatlık oranının belirlenmesinden sonra ortaya çıkan ve tıbben gerekli olan sürekli bakıcı giderleri de bu teminat kapsamındadır. (Ek cümle:RG-04/12/2021-31679)Söz konusu tazminat miktarlarının tespitinde sakat kalan kişi esas alınır.

ç) Destekten Yoksun Kalma (Ölüm) Teminatı: Üçüncü kişinin ölümü dolayısıyla ölenin desteğinden yoksun kalanların destek zararlarını karşılamak üzere bu (Değişik ibare:RG-04/12/2021-31679) Genel Şartların Ek-3'ünde yer alan esaslara göre belirlenen tazminatları içeren teminattır. Söz konusu tazminat miktarının tespitinde ölen kişi esas alınır. " düzenlemesine yer verilmiştir.

Dosyanın ve yukarıda belirtilen ilgili mevzuatın incelenmesinden; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinin ilk hali, "*Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır*" şeklinde iken; 14/04/2016 tarihli 6704 sayılı Kanun'un 3. maddesiyle, "*Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/01/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.*" şeklinde değiştirilerek ilgili madde dava konusu Genel Şartların dayanağı haline getirilmiştir.

Davacı tarafında dilekçesinde belirttiği üzere Anayasa Mahkemesinin 17/07/2020 tarih, E:2019/40, K: 2020/40 sayılı kararı ile 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 90. maddesinin "...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda..." ibaresi ile "...ve genel şartlarda..." ibaresinin iptali sonrasında 90. madde; "*Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun (...) öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun (...) düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/01/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır.*" şekline gelmiş, böylece tazminat hesaplamalarına dair usul ve esasların Genel Şartlar ile düzenlenmesine temel dayanak olan ibareler, iptal edilmiştir.

09/06/2021 tarihli 7327 sayılı Kanun'un 18. maddesiyle 90. madde yukarıda belirtilen şekilde değiştirilmiş, bu Kanun değişikliğine paralel şekilde Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu

Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nda 04/12/2021 tarih ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğ ile değiştirilen kısımlarına karşı açılan işbu davanın yargılama süreci devam ederken; Anayasa Mahkemesinin 14/02/2023 tarih ve 32104 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 29/12/2022 tarihli ve E: 2021/82, K: 2022/167 sayılı kararı ile 90. maddenin birinci fıkrasına eklenen ikinci cümle, Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle; 90. maddesine eklenen ikinci fıkra ise, uygulama imkanı kalmayacağı gerekçesiyle iptal edilmiş; iptal kararının gerekçesinde "... Motorlu taşıtın işletilmesi sebebiyle üçüncü kişilerin değer kaybı, destekten yoksun kalma ve/veya sürekli sakatlık zararına uğraması halinde işletenin ve kazadan dolayı olası sorumlu diğer kişilerin tazminat borçlarının kapsamı 6098 sayılı Kanun'a göre belirlenmektedir. Uğranılan zararın gerçek tutarının ne olduğu anılan Kanun kapsamında açılan davalara ilişkin yargı kararlarıyla şekillenmiştir. İşletenin tazminat borcunun ödenmesini teminat altına almak amacıyla zorunlu kılınan mali sorumluluk sigortası uyarınca sözleşme yapılmış olan sigorta şirketinin tazminat borcunun kapsamı ise dava konusu kurallara göre belirlenmektedir. Başka bir ifadeyle haksız fiil niteliğindeki trafik kazasından doğan söz konusu zararların tazmininden dolayı sorumlu olan kişilerin tazminat sorumluluklarının hesaplanması farklı kurallara tabi kılınmaktadır. Bu da zarar görenin gerçek zararının karşılanmaması riskini ortaya çıkarmaktadır. Bu çerçevede işleten ve olası diğer sorumluların 6098 sayılı Kanun'a göre hesaplanan tazminat borçlarının kapsamı ile sigorta şirketinin dava konusu kurallara göre hesaplanan tazminat borcunun kapsamı farklılaşabilecektir. 6098 sayılı Kanun'a göre hesaplanan değer kaybı, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatlarının dava konusu kurallara göre hesaplanan değer kaybı, destekten yoksun kalma ve sürekli sakatlık tazminatlarından yüksek bir miktara tekabül etmesi hâlinde üçüncü kişinin zararının, bu zararı teminat altına alması için öngörülmüş olan zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında karşılanamaması söz konusu olabilecektir. Bu durumun zarar gören kişi aleyhine sonuç doğuracağı ve karayolu zorunlu trafik sigortasının öngörülmesinin temelinde yatan mağdurun gerçek zararının karşılanması amacıyla bağdaşmayacağı açıktır." tespitlerine yer verilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin söz konusu iptal kararı sonrasında 90. madde; "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanunda (...) [49] öngörülen usul ve esaslara tabidir. (Ek cümle: 09/06/2021-7327/18 md.) (İptal cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E.: 2021/82, K.: 2022/167 sayılı Kararı ile.) Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanunda (...) düzenlenmeyen hususlar hakkında 11/01/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. (Ek fıkra: 09/06/2021-7327/18 md.) (İptal fıkra: Anayasa Mahkemesi'nin 29/12/2022 tarihli ve E:2021/82, K: 2022/167 sayılı Kararı ile.)" şekline gelmiştir.

Bu itibarla; kanuni dayanağı ortadan kalkmış Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nda değişiklik yapılmasına ilişkin dava konusu 04/12/2021 tarih ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tebliğin dava konusu düzenlemelerinin iptali gerekmektedir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları'nın; 04/12/2021 tarihli ve 31679 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Genel Şartlar başlıklı Tebliğ'in; 4. maddesi ile değiştirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 1'inde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Değer Kaybı Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 1'in, 4. maddesi ile değiştirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 2'sinde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Sakatlık Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 2'nin, 4. maddesi ile değiştirilen A.5. maddesinin 1. fıkrasının (ç) bendinde yer alan "bu Genel Şartların Ek 3'ünde yer alan esaslara göre" ibaresinin ve 15. maddesi ile değiştirilen "Destekten Yoksun Kalma Tazminatı Hesaplaması" başlıklı Ek 3'ün **İPTALİNE,**

2. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 831,50 TL yargılama giderinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

3. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 56.000,00 TL vekâlet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine,

4. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra istemi halinde davacıya iadesine,

5. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 (otuz) gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere,

14/05/2025 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Üye

Üye

Üye

Üye

YARGILAMA GİDERLERİ:

Başvuru Harcı	: 124,00 TL
Karar Harcı	: 168,30 TL
YD Harcı	: 133,00 TL
YD İtiraz Harcı	: 220,70 TL
Vekâlet Harcı	: 11,50 TL
Posta Gideri	: 204,00 TL
TOPLAM	: 831,50 TL

